

אין עוד מלבדו
אין יחיד ומיוחד

בית שלמה

פר' יצחק ר' השנים כסא ודארץ הדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פר' נצבים- וילך
תשפ"ג
גליון 354
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
הרה"ק רבי משולם זושא ב"ר אהרן יוסף
הרה"ק רבי מרדכי דוב ב"ר משולם זושא
הרה"ק רבי פינחס מקובנצק ב"ר נתן דוד
הרה"ק רבי יוסף משה משאלויץ ב"ר אלקנה
הרה"ק רבי אורי מטטרעליסק ב"ר פינחס
הנה"ק רבי יוסף באב"ד ב"ר משה
הנה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"ר אריה זאב
הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק
הרה"ק רבי דוד ב"ר חיים מצאנז
הרה"ק רבי שמואל אבא מזיכלין ב"ר זעליג
הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון
הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי
הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר
מרת סתרי ברכה בת הרה"ק משה בן ציון

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"פי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאות הוא ממך ולא רחקה הוא" (ל', י"א)

אונקלוס מתרגם את המילה המצוה ארי תפקדתא וניתן לרמוז בזה בס"ד כי כידוע לכל יהודי יש מצוה מסוימת שכדי לתקנה הוא בא לעולם הזה וכידוע המצוה שבה האדם הכי מתקשה לקיימה היא אותה המצוה שבא לתקן וזהו תפקידו של האדם לתקן את אותו החוסר שנוצר בגלגולים קודמים שלו בגין אותה מצווה וזה נרמז בפירושו של האונקלוס ארי תפקדתא מלשון זהו התפקיד של האדם בעולם הזה לתקן את אותה מצווה מיוחדת שבגינה הוא ירד לזה העולם ולכן הפס' נאמר בלשון יחיד כלומר התפקיד של כל אדם הינו אישי ולכן נאמר אשר אנכי מצוה היום היינו שלכל יהודי חוץ מהמצוות שאותם צריך כל יהודי לקיים ישנה באופן פרטי מצווה מסוימת שאותה הוא צריך לתקן על הצד הטוב ביותר ועל כך אומרת התורה אל תתיאש מלתקן את אותה מצווה אע"פ שדווקא בה הכי קשה לך כי לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא כי הבא להיטהר מסייעין בידו

"פי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" (ל', י"ג)

שירצה לדבר, כי עיקר קנין האדם תלוי דיבוריו, כמו שכתוב בכמה מקומות כי חלקי נשמתו של אדם יוצאים תמיד בכל דיבוריו, וכשמדבר דברים בטלים, יוצאים דברים אלו להס"א וכשמדבר בר"ת וקדושה יוצאים חלקי הנשמה אל מקור הקדושה. ולזה כאשר יתבונן האדם בעצמו אם יהיה בן עוה"ב, או לא, יתבונן מצד דיבוריו מה שמדבר כל ימיו, אם נשמר תמיד מדברים בטלים, רק כל דיבוריו בתורה וקדושה, זולת מעט מה שהוא הכרח, וכמו שאמרו רז"ל (ברכות פ"ט) כל פטטיא בישין בר מפטטיא דאורייתא, כל חרשיא טבין בר חרשיא דאורייתא, וכאשר התנהג כך ידע כי נשמתו בקדושה, והוא בן עוה"ב משא"כ אם דבוריו תמיד מדברים בטלים ידע אף אם יש בידו מצוות מעשיות הרבה אין מועיל לו כי הכניס נשמתו לתוך הס"א עכל"ק ודוד הע"ה מסכם את הנ"ל באומרו טוב בך לשוןך מרע ושפתיך מדבר מרמה. סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורחמים ואין טוב אלא תורה שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו" (משלי ד', ב')

עוד יאמר כי בפס' הנ"ל נרמז ענין קיום המצוות כדבעי ברמתם הכי גבוהה במחשבה דיבור ומעשה בלבבך היינו מחשבה בפיך דיבור לעשותו הרי מעשה

ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא" (ל"א, ב')

ידוע שכדי שהצדיק יחזיר את החוטה בתשובה עליו לרדת למדרגת החוטה ומשם להוציאו ולהביאו אל מחנה השכינה וזהו מה שאומר משה רע"ה לא אוכל עוד לצאת ולבוא היינו אין לי כבר רשות לצאת היינו לצאת מן הקודש ולרדת למדרגת החוטה ולהביאו אל מחנה השכינה כי עכשיו זהו תפקידו של צדיק הדור הבא היינו יהושע וזהו מה שמפרש רש"י הקדוש "איני רשאי, שנטלה ממני הרשות ונתנה ליהושע"

משנת הצדיק רבינו ר' ישראל מאיר הכהן מראדין בעל החפץ חיים צוק"ל זי"ע - כ"ד אלול

רבי ישאל מאיר נולד בעיירה זעטיל במחוז הורדנה לרב אריה זאב ולרבנית דבורושה בילדותו למד תורה בוויילנה וכבר שם התגלה כעילוי. היה מקורב לרב מנחם נחום מהורדנה זי"ע. לימים עבר להתגורר בעיירה ראדין ושם אף הקים ישיבה, הרב ישראל מאיר התעקש שלא לקבל שכר על רבנותו ואת פרנסתו מצא ממכירת ספריו חוברת ספרים רבים שהמפורסמים ביותר הינם ספר חפץ חיים שמירת הלשון שעל שמו הוא מתקרא החפץ חיים וכן חיבר את המשנה ברורה על השולחן ערוך

מסופר על עשיר גדול שחי בזמנו של החפץ חיים זצ"ל וכפי גודל עשרו וממונו כך גודל צרותיו שהתבטאו במחלתו הקשה ומחלות אנשי ביתו אשר כל הרופאים אמרו נואש ולא יכלו להעלות ארוכה ומרפא לתחלואיהם, יהודי זה היה רחוק מאד מתורה ומצוות ולא זו אף זו שגם הפעיל את עסקיו בשבתות כבימי חול רגילים לימים נודמן לו לעשיר להיפגש עם סוחר גדול שהיה ירא שמים ומדקדק במצוות ובאותה הזדמנות תינה לפניו את צערו כי מצבו בכי רע וכי כל הממון הרב שיש לו אינו שווה מאומה בזמן שכל משפחתו סובלת ייסורים קשים ומרים ומיני מחלות שונות שאין להם מרפא. הסוחר הציע לעשיר לגשת אל החפץ חיים ולבקש את ברכתו לרפואה שלימה אך העשיר שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות כאמור דחה בלאחר יד הצעה זו באומרו וכי הרב הוא מלאך שתהיה באפשרותו לשנות את סדרי הטבע, אך הסוחר הפציר בו מאד עד ששכנעו לגשת לצדיק. כשכנס הלה לבית הרב פרץ בבכי מר ובתוך כך סיפר לרב על הייסורים והמחלות שלו ושל בני ביתו ובקש והתחנן מהרב שיואיל בטובו לברכו. אך הרב במקום לברכו אמר לו תן לי את ירך ואז לחץ הרב את ידי העשיר ואמר לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה, אם ברצונך בברכה תתחיל לשמור שבת ואז הברכה תבוא מאליה. התנצל העשיר בפני הרב ואמר אדוני הרב וכי סבור אתה שיכול אני בקלות לשמור שבת והרי יש תחת ידי עשרות מפעלים וסגירתם בשבת תגרום לי הפסד עצום. כששמע הרב את דברי העשיר שוב לחץ את ידו באומרו לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה והרי כבר אמרתי לך שהשבת היא ורק היא הברכה ואם תשמור את השבת הברכה תבוא מאליה. העשיר לא ידע את נפשו מרוב צער ולא היה מענה בפיו אך לאחר זמן מה התעורר כאילו ממחשבתו ואמר כבוד הרב חשבתי ברגע זה על פתרון נפלא הרי בעוד עשרים ימים תסתיים השנה הנוכחית ואז אסכם את ההכנסות וההוצאות של כל המפעלים והחנויות ולאחר מכן אתחיל לשמור את השבת ואם כן תרשה לי כבוד הרב לחלל רק עוד שלוש שבתות. כששמע הצדיק דברים אלו התפרץ בבכי ואמר בני וכי חושב אתה שהשבת היא שלי שאוכל להרשות לך לחלל אותה אילו השבת היתה שלי באופן פרטי לא היה אכפת לי להרשות לך לחלל כמה וכמה שבתות אולם השבת הינה של הקב"ה בורא כל העולמות ואם כן איך אוכל להעזיז להרשות לך לחלל שלוש שבתות. התרגש העשיר מדבריו של החפץ חיים היוצאים מן הלב ובקול חנוק מדמעות אמר כבוד הרב, אילו הייתי יודע שהשבת היא כל כך חשובה לא הייתי מעז לחלל אפילו שבת אחת ומקבל אני בלב שלם להתחיל לשמור את השבת ואז ברכו הרב בברכת רפואה שלימה לו ולכל בני משפחתו ואכן לא עברו ימים מועטים וכולם התרפאו ומני אז שקד העשיר על שמירת השבת ועל שאר המצוות

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

פרחי שושנים – הרה"ק ר' יעקב מרדכי ב"ר נפתלי הירץ בומבך זצוק"ל זי"ע

לְעִבְרָךָ בְּבֵרִית ה' אֱלֹקֶיךָ וּבְאֵלֹתָו אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ פָּרַת עִמָּךָ הַיּוֹם" (כ"ט, ח')

טענת הבל כי הלא גם כ"א יחקור זאת ויבטח על זולתו עד כי כולם יעשו הרע בעיני ד' ח"ו לז"א אתם נצבים היום דעו כי אתם כולכם עם היותכם רבים ונצבים בכללות והנה ה' אינו כמלך בודד שאין ביכולתו להשגיח בפרטות הוא משגיח ע"ד כלל אבל ה' הוא משגיח ע"ד פרט במדרגת כאו"א לדונו כפי מעשיו ראשיכם כפי מדרגתם שבטיכם כל שבט ושבט לפי מדרגתו וזקניכם הם הסנהדרין ושוטריכם אחריהם במדרגה כל איש ישראל כל יחיד ויחיד לעברך בברית ה' א' הוא השבועה ובאותו המיני הקללות שיחולו על העובר על השבועה למען הקים אותך היחיד לו לעם כי גם היחיד יחשב כרבים אצל ה' וז"ש אח"כ פן יש בכם גו' והבדילו ה' לרעה גו' לפי שהוציא א"ע מן הכלל וכופר בעיקר באומרו שלום יהי' לו כי בשרירות לבו אלך לכן יהי' עונשו מדה כנגד מדה שגם ה' יבדילו לרעה מכל ישראל ולא יגן זכותם עליו כלל השי"ת יזכני לתשובה שלמה (עץ הדעת לרבינו חיים וויטאל זצ"ל)

התחיל בלשון רבים אתם נצבים וגו' ומסיים בלשון יחיד לעברך וגו' למען הקים אותך וגו' והעניין ע"ד משל חז"ל מלך אחד צוה לעבדיו למלאות לו חבית זו חלב בלילה זו וכל אחד מעבדיו אמר בלבו למה לי להביא כד של חלב שדמיו מרובין אביא של מים ובלילה אין רואה אם חלב הוא או מים ויתערבו המים שלי בחלב של השאר. ויהי בבוקר ויבא המלך וירא והנה כל החבית מלאה מים כי תחבולה זו שחשב הוא חשבו כולם גם כן כי כולם היו חכמים להרע והנמשל הוא בבוא הימים הקדושים שהם מספיקים פרנסה לכל השנה כולה ואנו מתפללים אבינו מלכנו חדש עלינו שנה טובה א"כ צריך להסיר כל חטא ועון אם בין אדם לחבירו והשיב את הגזילה וגו' ובין אדם למקום נשוב אליו ית' בכל לב ונפש ולפעמים יתעצל האיש בתשובה בהיותו בוטח על מאחזו קידושין מ' העולם נידן אחר רובו ויאמר בלבו הנה רוב העולם צדיקים הם ומה איכפת להם אם אני לבדי אחטא ואתבטל בין הרוב כענין החלבנה בסימני הקטורת ובאמת זה

סגולה לפרנסה

"לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה" (ל', י"ב)

אסתר (ב', י"ב) "כי כן ימלאו ימי מרוקיהן ששה חדשים בשמן המר וששה חדשים בשמים ובתמרוקי הנשים" ועל זה נאמר לא בשמים היא היינו התורה לא נמצאת אצל בעל התאוה שכל חייו מתבשם בתענוגי עוה"ז

וכן לא מעבר לים י"ם ר"ת יעס"ק מלאכת"ו היינו שאמנם על האדם לעסוק במלאכתו כדי צורך מחייתו אך לא מעבר לכך כמו שהבאנו בדברי הרמב"ם "ועושה מלאכה בכל יום מעט כדי חייו, אם לא היה לו מה יאכל, ושאר יומו ולילו, עוסק בתורה"

וזה מה שנכתב באבות (ד', י') "רבי מאיר אומר, הוי ממעט בעסק, ועסוק בתורה. והוי שפל רוח בפני כל אדם. ואם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה כנגדך. ואם עמלת בתורה, יש לו שכר הרבה לתן לך"

וישים האדם לנגד עיניו את דברי רבי יונתן באבות (ד', ט') "רבי יונתן אומר, כל המקיים את התורה מעני, סופו לקיימה מעשר. וכל המבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעני" וע"י שהאדם ישים את עיקר מגמתו בעסק התורה יזכה לאורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד עושר רוחני ועושר גשמי שעי' יוכל להרבות את כבוד ה' בעולם ויזכה להיכתב לאלתר לחיים טובים ארוכים ולשלום

כותב הרמב"ם זי"ע (הלכות ת"ת הלכה ח') "כתוב בתורה לא בשמים היא ... ולא מעבר לים היא" "לא בשמים היא" לא בגסי הרוח היא מצויה "ולא מעבר לים היא" לא במהלכי מעבר לים היא. לפיכך אמרו חכמים: לא כל המרבה סחורה מחכים, וציוו ואמרו הוי ממעט בעסק, ועסוק בתורה" עכ"ל

וניתן לרמוז בס"ד כי גם מהלכי מעבר לים הם בעלי הגאווה שכן י"ם רומז על חמישים שערי בינה שזהו המקסימום שאדם יכול להגיע אליו בזמן הזה ואם האדם מהלך במחשבה שהוא מעבר לכך הרי הוא בעל גאווה שאין התורה נמצאת בקרבו

ועוד כותב שם הרמב"ם (הלכה ט') דברי תורה נמשלו במים, שנאמר הוי כל צמא לכו למים "לומר לך מה המים אין מתכנסין במקום מדרון, אלא נזחלין מעליו ומתקבצין במקום אשבורן כך דברי תורה אינן נמצאין בגסי הרוח, ולא בלב כל גבה לב, אלא בדבא ושפל רוח, שמתאבק בעפר רגלי החכמים, ומסיר התאוות ותענוגי הזמן מליבו. ועושה מלאכה בכל יום מעט כדי חייו, אם לא היה לו מה יאכל, ושאר יומו ולילו, עוסק בתורה"

וניתן לרמוז גם דברים אלו שבעל התאוה שכל חייו תענוגים לא יזכה לתורה בפס' הנ"ל כמו שנאמר "לא בשמים היא" בשמים אותיות בְּשָׁמַיִם רמז לתאוות ותענוגי עולם הזה כמובא במגילת